

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus liberter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. mártzius 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: Rotter I., Weisz H. és Krausz V. földszéjében.

Zichy Jenő gróf mandátumának megtámadása.

Azt hittük, hogy elült már a vihar, hogy a választások utolsó hullámverése is megtörtött, élveztük a választás után való békét, láttuk mint törődnek össze újra a bolygatott kedélyek és ime, mily szertelenül csodálatos: ezek a ködös, ólomszínű, nehéz októberi fellegek villámokat rejtenek méhükben, a melyek egész váratlanul sújtottak le: *Zichy Jenő gróf székesfejvári kormánypárti képviselő mandátumát megtámadja a függetlenségi párt vezetősége.*

Napok óta tanácskoztak dr. *Saára* Gyulánál, míg tegnap este végleg elhatározták, hogy a petíciót megszerkesztetik, *Saára* Gyula dr. mint a párt *meghatalmazottja* veszi kezébe az ügyet, november 2-án, vagyis a választás után 30 nappal, benyújtja a t a Kúriánál, miután a 3000 korona kauciót közösen már aláírták.

Az alap, a melyen e megtámadást eszközlik: a nagymérvű etetés-ítatás volt, a mely a kormánypárt korcsmaiban heteken keresztül tobzódott. Továbbá tanukkal igazolt vesztegetés adatai is vannak a pártvezetőség kezei között.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

A siremlék.

Valahányszor kimegyek a temetőbe, oly különös érzés fogja el lelkemet, melynek elbeszélésére szót nem lelek. Mikor meglátom azt a sok sirt, rajta a sok keresztet, legyen az márványkömlel, vagy egyszerű fából készítve, e látvány mindig meghatja lelkemet.

A hely szelleme suttogja: ime az egyenlőség egyedüli hazája! Itt egy egyszerű halom, a kereszt egyik ága rég letörve rothad, a mint elporladt, ki árnyában pihent. A gyeplőverte már egészen és nincs, a ki gondozza. Szegény halott itt fekszik emléktelenül. Ott büszke márványemlék diszleg, mely dacol időtlen időkik az elemekkel. A sir körül vasrács áll őrt, a halmon ciprus zöldel; gondozza hálából a gazdag örökös. Imitt egy gyermek, nem messze egy agg sirja domborul.

Mind-mind egyenlő. Ha a külső különbséget tesz is, a sir tartalma mégis egy: por és hamu. Porrá, hamuvá lett a gyermek és az agg, porrá a szegény és gazdag.

Körütekintek és meglátok itt is, ott is, egy egy ismerős sirt. Majd megakad szemem egy gyermek-siremléken, melynek hantjait annyi köny áztatta már.

Fehér márvány áll őrt a porladó hamvak felett, fehér, a milyen az ártatlan halottnak lelke volt, mikor az égbe költözött. Tetején angyal áll, bal kezében letört rózsabimbót tart, jobbával az égre mutat: A sirt friss virág ékesíti kora tavasztól késő őszig, jelölül annak, hogy szerető anyai szív és kéz gondozza.

Felírata a mily egyszerű, olyan megható és

Őszinte tisztelői vagyunk Zichy Jenő grófnak, a mint e városban alig lehet valaki, a ki az ő nem közönséges hazafiúi érdemeit elismerni ne volna kénytelen. Magasan kiemelkedett ifjúsága óta számtalan rangjabeliek közül; Székesfejvár városa a mint a Zichy név birtokosainak általában, úgy neki is sokat köszönhet a város érdekében kifejtett agitációjáért. A ért midőn a jelölést először kombinációba hozták, mindenki belátta, hogy nálánál alkalmasabb embert a kormánypárt alig találhatott volna, mert úgy egyénisége, mint független helyzete feléje irányította a választók bizalmát. Láttuk, hogy olyan emberek, a kik eddig mindig hatalmas támazsai voltak a függetlenségi eszméknek, egyszerre melléje állottak s ha megkérdezték őket, miért?

— Uram — felelték — mindig függetlenségi érzelmű voltam, de Zichy Jenő személyeért áldozatot tudok hozni még az elveim rovására is.

Ha a párt vezetősége okosan felhasználja ezt a ránezve kedvező helyzetet, ha békés tanácskozással, ügyes tapintattal tárgyal az ellenzékkel, mi sem valószínűbb, hogy jelöltet sem állítanak a nemes gróffal szemben. Hiszen jól tudjuk, hogy akárhány ellenzéki előkelő férfinak is ilyen-

sokat mondó. A kőbe vésett kereszt alatt csak egy szó áll: *Margitkának.* A gyöngéd szülői szeretet sugallta így. Nem írták eléje a vezetéknevet, mintha attól féltek volna, hogy más is megsajnálja és így a szülői fájdalom, mely ép úgy, mint a szülői szeretet önző, nem szenved egyedül; vagy mintha attól tartottak volna, hogy másnak részvéte nem lesz méltó azon fájdalomhoz, melynek egész napságát csak ők érezték, mikor az a csevegő, csicsérgő kis madár kiszállt a fészekből és a rideg földre költözött.

Valóban csevegő, csicsérgő kis madár volt a kis Margitka, ki majd itt, majd ott termett, hogy csevegésével felvidítsa a lehagolt és az élet gondjaiba merült kedélyeket.

Szeretem a gyermekeket, de a kis Margitkát mégis különösen kedveltem. Ha ájtott hozánk rövid fehér vagy szürke ruháskában, lobogó szöszke hajjal és mosolygó kék szemével, magam is gyermek lettem újra és elfecsegtem vele gyermekes dolgokról, azokról, melyek egykor engem is érdekelték.

S lassan úgy megszoktam e fecsegését, hogy szinte hiányzott, ha egy-egy nap nem jött el. Egyszer aztán csak végleg vége szakadt a látogatásának.

Hantosék házára kiszöngelték a piros cédu-lát, rajta az irás: e házban . . .

A gyermekek réme a mint végig száguldott Hantoséknál is betévedt és megirigyelve boldogságukat, elrabolta tőlük gyermeküket.

A házban kihalt a kis Margitka nevése, csacsogása és pajzán jókedve, csak anyjának síró zokogása hallatszott néha.

A beteg angyal arczáról eltűnt az élet színe és helyébe, a mint a leáldozó nap a hegyek ormára, a közeledő halál festette oda piros rő-

forma volt a gondolkozásmódja. Mert *Kalocsay* Alán elvesztette népszerűségét, *Saára* Gyula dr. nem volt hajlandó a nagyon is kétes győzelem esélyeire bízni magát. Szinte tanácstalanul állott a párt önmagával és hiveivel szemben. Ezt látva a kormánypárt és egyes támogatói a lehető legszerencsétlenebb, sőt mondjuk ki a nevéen — legostobább politikát kezdték forszirozni. Emlékeznék még olvasóink arra a brutális támadásra, a mely az egyik lap papirosán a függetlenségi párt öt év előtti szerepléséről s a volt képviselőről megjelent. Megnyilatkozott benne az a hülye pökhendiség, a mely majdnem fölreped a gögtől és széltől, durván sértegetve, gyanúsítva, rugdalva azt a lelkesedést, a melyre Fejérvár ellenzéki polgárai önzetlenségükben mindenha büszkék lehetnek. Mi bátrak voltunk nyíltan felszólítani a kormánypárt vezetőségét, hogy megegyezik-e az ő óhajaikkal az ellenféllel szemben való ily piszkosság? Nem tartották érdemesnek, hogy az ellenzék megnyerésére csak egy szót is vesztegessenek.

Igy történt aztán, hogy *Manndorff* báró elfogadta a jelölést s az ellenzék egy táborba verődött. Eleinte nem bizott még az ellenzék, hogy legyüri ellenfelét,

zsáit. De a mint az alkony pirja a beálló éjnek, úgy a beteg arcé a közel elalvás, a kopogató halálnak hírnöke.

Ez pedig lassan, lábujjhegyen közelítette meg áldozatát, hívogatta, csalogatta s szép szavakat sugdosott fülebe, melyek mosolyt fakasztottak halványodó ajkain. S míg így egy kézzel felkapta a gyermek lelkét, másik kezével gyászfátyolt borított az anya fejére.

Szegzik már a koporsó fedelét. Minden szög Hantosné szívét szegi oda a koporsó és födele közé. Ott áll, szeméből hiányzik a könny, nézi hosszasan, mereven a koporsót, sápadt, vértelen az arca, olyan egész alakja, mint a megtestesült kétségbeesés.

Kikisérlik az iskolás-leányok, fehér a ruhájok, szemökben a fájdalom, a szeretet könyűje, kezükben a tavasz első virága, az ibolya, kelyhében még ott csillog a hulló harmat, vagy talán inkább a hulló könynek gyöngye.

A temető akácfáinak virága körül szong-bong a sok méh; a közel fekvő erdőből áthangzik a kakuk szava. Lassan emelkedik a tőmjén füstje, vele felszáll az imádság, a szél szárnyára kél az utolsó bucsúének. A lánykák összetépiük az ibolyát és sorra behánydálják a sirba. Gyöngye volt a kis Margitka, mint az ibolya és a mint az elhervad az első dér nyomában, úgy fonnyadt el és törött le ő is az első betegségre, a fagyasztó halál első lehelletére.

Hullik a görönggy, kong a koporsó teteje s Hantosné könnyez, vérzik a szíve, sir a lelke, minden hulló görönggy fájó szívét sebz.

Mulik az idő, és új virág nyílik Margitka sirján, új gyeplő veri fel a rideg hantokat, csak Hantosné lelkében nem hajt ki új öröm virága.

A házban még ott honol a háborítatlan

csak azon örültek, hogy *alkalmas je-löltre* találtak, mikor kérdeztük miért?
— Kérem, ki kellene költőznünk a városból, hiszen agyon gyaláznának bennünket, hogy még jelöltet sem találtak.

A lelkesedés pedig lavinaszerűleg nőtt, a kormánypárt a kezeit tördelte és szemrehányásokat tett. De mivel a győzelmet ki *kell*ett vívni, a legkétségbeesettebb eszközökhöz folyamodtak, a melyek a tiszta választások fogalmával bizony meg nem e. yeztethetők.

Ezeket támadja most meg a Mann-dorff-párt. Sikerülni fog-e, nem-e? meg fogják-e semmisíteni Zichy Jenő mandátumát? — ki tudná azt most megmondani. A kuria bölcsesége dönt. Hogy kimondhatatlan sok kellemetlenséggel jár, annyi bizonyos. A korcsmárosoknak, mellettük és ellenük szóló tanuiknak, vádlóiknak, védőiknek, bizony bizony sokszor meg kell tenni majd az utat Fejérvárról Budapestre és vissza. Eskü alatt kell vallomást tenniök, hogy ki rendeztette azokat a potya dinom-dánumokat. Biz ez keserves dolog leendő és sokaknak a fejét megfájdítja még.

Igy Zichy Jenő gróf issza meg majd a levét annak, a mit az érte lelkesedők hibáztak s a mit hogy a nemes gróf tőlük nem érdemelt meg, azt ujra és újra állítjuk.

Egypár komoly szó.

Válasz a Székesfehérvár és Vidéke »Egy Napkeleti«-jének.

(Vége.)

(*) Hátra van még, hogy ígéretünkhöz hiven foglalkozunk az antisemitizmus kérdésével a hazafiság szempontjából.

Szándékosan hagytuk utoljára közleményünk ezen részét, a vitatott kérdés e fontos oldalát. Mert ha a zsidóság ma már nem különböző faj,

csend, melyet Margitka halála óta még nem vert fel kacagó nevetés, gondatlan gyermeki fecsegés. Hantosan szomoruan jár kel a házban. Néhanéha összerenzen. Léptei alatt visszhangzik a magányos terem s e visszhang oly ijesztő, a magány oly rémes és szíve kikívánczokiz oda, a hol kince van.

Fájdalmas sebére a haladó időnek nincsen gyógyító írja. Férje vigasztaló szavaira jutalma egy édes női csók, melynek nyomában a keserű anyai könny fakad. És lelke csak fájóbb lesz, mint volt vigasztalás előtt; szíve csak még jobban eped gyermekeért.

Ki-kimegy sírjához

Panaszkodik, sir, zokog, a mint megpillantja a drága hantokat, melyek magukban rejtik és álomtalan álomban tartják egyetlen örömét, kedves gyermekeit.

S panaszkodásában talán túl is lépné a határt, keserűségében talán zugolódni is Isten ellen, hogy oly korán fosztotta meg gyermekétől, hogy olyanná tette mint a rózsátot, melynek megszedték virágját és most ott áll diszes lombozattal, s új bimbó nem fakad rajta; de föltekint a síremlékre. Rajta az angyal jobb kezét az égre emelve, mintha mondaná: ne sirasd gyermeked anyá! Minek siratni azt kit az anyai szív, ha tudná, irigyelhetne. Rövid léte örömben telt el körödben és most angyalszárnyakon felszállt oda, hol megvár téged s a hol nem lesz több választék egymástól.

Míg a néma jel e gondolatokat ébreszti benne, egy láthatatlan kéz letörli könnyeit és velök mulik lassan a sajtó fájdalom, megkönnyebbül a szív, de csak azért hogy új tehernek adjon helyet és megtérve új vigasztalást leljen.

B.

csak különböző hitfelekezet a magyar haza határain belül, akkor hiszen bátran elmondhatjuk, ami a zsidóé, az a magyaré, amely birtok katolikus kézről zsidó kézre ment át, csak épen annyi, mintha egy reformatus vagy lutheranus magyar birtokába jutott volna; a zsidó szellem érvényesülése nem más, mint a felvilágosult magyar szellem diadalá régi elavult nézetek és eszmék fölött. Ez esetben pedig az antisemitizmus, legalább hazafias szempontból, ha nem is vétkes, de mindenesetre felesleges és neveltséges lenne.

Vegyük tehát elő a hazaszeretet teleskópját és vizsgáljuk meg azt a soha teljesen ki nem ismerhető »bolygót« igaz magyar szemmel.

Mi is az a hazaszeretet?

Ész és szív sokat irt, sokat mondott már e kérdésről s körülbelül mindnyájan tudjuk és érezzük, mi az?

Határozzuk meg csak negative.

A hazaszeretet nem az az érzés, mely a verebet egy kukorica góré tetején, egy patkányt a szilárd (tehát nem süllyedő) gabona hajón, a teljhatalom kakast a szemétdombon eltölti. Az első kettő szereti helyét, ragaszkodik hozzá, mert bőségben él ott, a harmadikat a hatalomérzete teszi a kisdud birodalom boldog tulajdonosává. Jól monoja valaki: »A sajtukakac nem azért ül a sajtban, hogy azt gyarapítsa, hanem hogy megegye.

Azért, hogy valaki ragaszkodik ahhoz a földhöz, melynek életerejé első sorban őt táplálja, melynek határain belül a hatalom, a tekintély első sorban őt vallja gazdájának, az még nem hazaszeretet.

Többet mondunk. Még a rendkívüli időben, rendkívüli körülmények között bizonyos ügynek hozott áldozat sem bizonyítéka az azon ügy iránt való szeretetnek.

Ez áldozat sokszor egy ügyes számítással, jól elhelyezett tőke, mely annak idején bőségesen hozza kamatait. Szomszédunk házát a tüztől megmenteni, csak azért, hogy őt abból később kikergessük és magunk üljünk bele, még nem felebaráti szeretet.

Egy országnak úgy — a hogy védelmére kelni a vész, a vihar napjaiban s azután ez országot magunkévá tenni testestől lelkestől; lakóit a nyomor ostorával idegenbe űzni — nem hazaszeretet.

Ez az első megjegyzésünk a 48-iki eseményeket illetőleg.

A második az, hogy mindenesetre jellemző az akkori zsidóság szerénységére, hogy 1849. július 28-án, tehát két héttel a világi fegyverletétel napja előtt a vérben lángban álló ország Szegedre menekült nemzetgyűlésén Szemerével (tehát nem az ország első alkotmányos miniszterelnökével, a ki akkor már régen fogva volt) azt a nagy garral hirdettet nyilatkozatot mondatták a zsidók egyenjogúsításának érdekében.

A Kossuth, Zimándy és Csúcs nevek folytonos emlegetése pedig, legalább itt, teljesen céltalan, mert ez a zsidók hazafiságával egy cseppet sem függ össze és semmit sem bizonyít. Annyit tudunk csak, hogy a Kossuth-Zimándy kérdésben a zsidóság a kath. papság ellen egy országos hajszát indított, de ez ügyben jónak látta a különben büszkén emlegetett Szemerére nem hivatkozni.

Szóval a zsidóság 1848-adi szereplése, mely különben sem úgy folyt le egészen, mint Rákosi Viktor azt a Wesselényi utcai tiszteletbeli orpheum publikuma számára megírta, még nem feltétlen bizonyítéka a hazaszeretetének.*

* De nem ám! Tessék megkérdezni a 48-as honvédek, a kik a zsidók állítólagos 48-as vitézségét a mesék országába utasították (Szedlák M. stb.) Szerk.

Lássuk csak: magyarnak, a magyar néppel egynek tartja-e magát a zsidóság a mindennapi életben.

Sokan mondhatnák: lehet-e ilyet is kérdezni? Nézzük csak. Nem mesét mondunk...

Egyik fejérmegyei községben épen a keresztény fogyasztási szövetkezet volt alakulóban. Találkozik e napokban két napkeleti polgártárs, kiket természetesen igen érzékeny oldalukról talált érinteni ez az ominózus hír. Szidják a szövetkezetet, a heccokplánt, ki azt megcsinálja, no meg egy keveset azt is, a ki a szövetkezetet kitalálta. Foly a társalgás (sit venio verbo) »magyar« nyelven. Egyszer csak az egyik észreveszi, hogy a társalgásnak keresztény tanuja is van. Fordítanak a nyelven, s gondolván, hogy a tanu nem tud németül, e nyelven folytatták a beszélgetést. Az egészet rem közölhetjük, olvasóinkat talán kevésbé is érdekelné. Tény az, hogy egyik jó hazafi, nagy magyar a társalgás hevében így nyilatkozott: »Diese ungarische Betyaren wollen uns ganz zu Grunde richten.« (Ezek a »magyar« és nem »keresztény« betyárok egészen tönkre akarnak bennünket tenni.)

A másik mulságosabb, de nem kevésbé tanulságos. Ugyanott történt. Egy pityókos atyafi állt be nagy garral az egyik zsidó korcsmába. Handabandáz egy darabig, mindaddig, míg a héber házigazda ki nem jön végre a türelemből s kilóditva az atyafit a helyiségből e szavakkal fejezi ki megelégedését munkája felett: »Ne büszke magyar!«

Azt hisszük, egyik történethez sem kell kommentár.

Ha valaki naiv hazafiságában sem hinné az itt elmondottakat, forduljon hozzánk, szívesen szolgálunk a személyek, tanuk neveivel és teljes dátummal.

Nagyon szeret a zsidóság a magyarságával is kérkedni. Rettentő névmagyarosítások esnek meg nap-nap után a hazában, úgy hogy a Rákóczyaknak, Hunyadyaknak maholnap pirulniok kell nevük kimondásánál.

Hogy e mellett micsoda szerepet játszik a német-zsidó jargon még olyan városokban is mint Székesfehérvár, annak csak az a megmondhatója, a ki boldog (?) volt valaha a székesfehérvári főkbörze (Stignicz-féle kávéház) belső termeiben megfordulhatni. Itt jóformán csak a zsidók beszélnek németül; német szövegű újságot adnak ki s a zsinagógában németül predikálnak. (Igy olvastuk a minap a Friss Újság-ban.)

Beszéljünk a zsidó betűkkel, német nyelven szerkesztett mézarszéki felirásokról? Szóljunk a a budapesti tiszta német vagy legalább is két-nyelvű bolt feliratokról? a magyar (?) kereskedelem német nyelvről és levelezéseiről? A zsinagógák tulnyomóan német nyelvről?

Észünk ágában sem áll azt hirdetni, hogy aki magyarul beszél, az mind jó hazafi; hogy a német nyelv használata minden esetben a hazafiatlanság bélyegét nyomja az illetőre. De a zsidóságnak e tekintetben is, tekintettel főleg az általa lépten-nyomon hangoztatott sovinizmusra, tanácsos volna mentül körültekintőbbnek lennie.

Végül, nehogy felekezeti elfogultságról, néppártiságról, ultramontanizmusról vadjolhassanak bennünket e kérdés tárgyalásában, idézzünk egy magyar urat, Szemere Miklóst, ki se nem felekezeti, se nem néppárti, se nem ultramontán.

Hogy se mondja az »Ideál«-ban?

»Eldorádója a judaizmusnak Magyarországon, a legjobb dolguk nálunk van. Elnek, halnak is hazánkért. Ha elveszünk, velünk halnak.

Az ültetésük ugyan ép úgy, mint Luczer, itt is gyanusították őket, hogy elhagynak majd

bennünket, ha bukunk, mint patkány a süllyedő hajót, de ezt a föllevést tudjuk be a gyűlölködésnek.

A judaizmus törekvése rendszerint cosmopolitikus, láthatjuk a zsidó fejedelmeken, a nagy Rothschildokon, a kik a jelen századok elején a majnai Frankfurtriból indultak ki és ma uralják Londont, Páris, Bécs. Jó francziák Párisban — egyforma hit odaadással szolgálják a császárságot, vagy a köztársaságot; — kitünő osztrákok Bécsben; kifogástalan angolok Londonban, a családfe hatalmas lord is. — De legelső sorban mindig Rothschildok. Jól is tessék, ubi bene, ibi patria.

A socialisták is cosmopoliták, de ők az exclusiv hazafiságra egy országban sem szívesen kötik le magukat: ők nyúltabban világpolgárok, elvben legalább.

Azt hiszük, végezhettünk.

A zsidóság az eddigi hazafiságát igazán be nem bizonyította. Legalább tettekkel nem, annyi bizonyos.

Hazaszeretete egy folyton zúgó frázis, mely helyett sokkal jobb szeretnénk tényeket látni. De ilyenek nincsenek. Hisz Rákosi Jenő jól mondotta a Telepítési Anketén, hogy: „ha a magyar birtok új tulajdonosa megél ott, ahol annak előbbi gazdája megélni nem tudott, úgy ez csak úgy lehetséges, hogy nem teljesíti azokat a köteleességeket, a melyeket a régi középirtokosság teljesített.”

Mindaddig tehát, míg a zsidóság be nem bizonyítja, hogy csak felekezet és nem külön faj a magyar nemzet testében, (mi, legalább a menyire a jelek mutatják, nehezen fog menni) addig a józan, higgadt, értelmes antiszemitizmus nemcsak joga, de kötelessége is a keresztény Magyarország minden igaz fiának.

Vagy ha valaki túlérzékenységből irtózik a szótól, helyezkedjék Szemere Miklós álláspontjára, ki ezeket mondja: „... amennyire perhorreskálom az antiszemitizmust, annyira ajánlom a judaizmus ellen való alapos és komoly védekezést. Csak annyit fogadjon be belőlük az állam, a mennyit a nemzet teste föl tud szivni (valjon fog-e ez menni?) mert különben többé nem magyar, de zsidó nemzet leszünk. Én pedig engedelmlem magyar akarnék maradni. Sapienli sat.

Mi is ezt mondjuk.

A mi antiszemitizmusunk sem több, sem kevesebb, mint Szemere alapos és komoly védekezése a judaizmus ellen. Védekezés anyagi és szellemi téren egyaránt, nehogy: „Főlséges királyunknak a keresztes háborúk idejéből II. Andrásról fennmaradt ékes dísz a „fern isalem királya” cím prózai valóságá váljék üthön Budapesten.”

UJDONSÁGOK.

— A „spenót” megint hazudott. Bocsánatot kérünk olvasóinktól, hogy lapunk e rovata semmi változatosságot nem képes felmutatni, de nem mi vagyunk az okai. A „spenót”-nak mániája van. Legutóbbi számában kijelenté, hogy: „Köz tudomásu dolog, hogy a nép izgatott dühét (már mint a rácalmási választáson. Szerk.) Csúcs István rácalmási káplán idézte, elő fanatikus tanításaival.”

Felszólíthatnánk a „spenót”-ot, hogy bizonyítsa be e fanatikus tanításokat, de ez neki nem kenyere. Hagyjuk tehát: Csak jelezni akartuk a legujabb „hazugságot.”

Azonban a „spenót” nem csak hazug, hanem ildomtalan is a jelen alkalommal. Szóval teszi a legujabb egyházmegyei dispónziót s a felett magas meg nem elégedését nyilvánítja. Szerinte Rácalmásra is, no meg Nagy-Perkátára is, de különösen Rácalmásra olyan káplán kellene,

»aki csak a nép ügyeivel törődik.« Sejtjük, hogyan nézne ki ez a »spenót« százaize szerinti káplán. Olyan se hus, se lé féle alak, aki úgy el-el miségetne, el-elpapogtatna a templomban, beszélne az anyaszentegyház szépségéről, örökkévalóságáról, à la Komlósy. Ezentul aztán keres é az »intelligencia« (?) barátságát, kergetné a pagátot, a fehér asztalnál szidra a katolikusokat »széptrobbantó« átkos néppátot, no meg pipálna és nézné, miként doigozik helyette a jó Isten Anyaszentegyháza érdekében. Ezalatt aztán a napkeletiek krajczáros papirosaik masziagjának naponkénti beadagolásával kicsinálnák, hogy azt a papot ott benn a templomban csak néhány jámbor anyóka hallgatná; akiknek ez a prédikáció se nem ártana, se nem használna, »közéleti működésükkel« pedig kihuznák még azt a néhány párnát is a keresztény magyar nép feje alól, ami még ott van s egy-kettőre behoznák azt a kis percentecskét, mit a szövetezettek működése következtében egyelőre nélkülözni kénytelenek.

Nem ugy tisztelt napkeletiek.

Ma már ilyen fiatal pap nincsen, legalább a székesfejevári egyházmegyében niucsen, s kegyes engedelmmel ma már minden plébános és káplán be-benéz abba a szövetezettekbe, abba a katolikus körbe; ma már minden plébános és káplán kötelességének tartja hivei között terjeszteni a tisztességes sajtótermékeket, jó könyveket s akár tesszik, akár nem, ma már 20 30 Csucs Istvánja és Lakatos Frigyesce van az egyházmegyének s ezért kárba veszett a siránkozás. Az egyházmegye kormányzását meg csak hagyják azokra, akik arra hivatva vannak. Ma még, kegyes engedelmmel, a püspökök és káptalani helynökök dirigálják az egyházmegyék ügyeit és nem a zsidó szatócsok. Mi soha sem törődünk vele, ki lesz a Karakó-Szörccsölly rabbi, vagy a rácalmási hitközségi metsző.

Ezért mondjuk ildomtalaniságnak azt, hogy ebbe a dispositióba belekontárkodtak.

— **Hangverseny.** A m. kir. székesfejevári V. honvéd kerületi zenekar a honvédtisztek özvegyei és árvái alapja javára folyó évi november hó 10-én (vasárnap) dr. Löwy Károlyné és Schwarzbach Flóra úrhölgyek szives közreműködésével a helybeli városi színházban hangverseny rendez. Műsor: I. VI. Szimfónia (Pastorale) op. 68 Beethoven Lajostól a) »Allegro ma non troppo« (A szabadba érve vidám érzések keletkeznek.) b) »Andante molto moto« (Jelenet a patakánál.) c) »Allegro« (Vidám parasztok, Szélvész-Zivatar.) »Allegretto« (Pásztorok, Öröm és hála a zivatar után.) II. D. Dur Zongora hangverseny (Koronázási hangverseny 26. sz.) Allegro-Larghetto-Allegretto. Mozart F. A.-tól. Előadja: Dr. Löwy Károlyné urnó. III. a) Walzer-Rondo A Dur b) Walzer-Rondo D Dur vonós hangszerekre Dvorák Antaltól. IV. Hangverseny Op. 79. (F moll) Weber Károlytól Largetto affetuoso-Allegro-passionato-Marcia e Rondo gioioso zenekar kísérettel zongorán előadja: Schwarzbach Flóra úrhölgy. V. Nyitány »Hunyady László« című operából Erkel Ferentől. Kezdeté 8 órakor. Helyárak: Földszinti és 1-ső emeleti páholy 10 kor. — II-od emeleti páholy 5 kor. — I. rendű zártzék 2 kor., II. rendű zártzék 1 kor. 60 fill. III. rendű zártzék 1 kor. 20 fill. — Földszinti állóhely 40 fill. — II. emeleti ülőhely 80 fill. II. emeleti állóhely 30 fill. — Karzati ülőhely 60 fill. — Karzati állóhely 20 fill. Páholyra és zártzékerekre jegyek: válthatók Reichard Mór Nádor-utcai nagy tőzsdéjében november 3-tól délelőt 9 12 óráig. És azonkívül november 10-én este a színházi pénztárnál. A hangverseny iránt az érdeklődés máris oly nagy, hogy a fényes siker biztosra vehető.

— **A díjok-létszám leszállítása.** Az igazságügyminiszter elrendelte, hogy a székesfejevári törvényszék területén alkalmazott díjokok közül 14 nagyságban a fele elbocsájtassék. Megáll az

ember esze, mert ilyen rendeletet józan észszel kiadni szinte hihetetlen dolog. Ha elég 14 díjok, hogy mertek eddig kétszer annyit alkalmazni! Dehogy elég, hisz a bíróságok örökös hátralékkal küzdöttek, elképzelhető tehát, mi lesz a hátraiek ezután — a közönség rovására. Mert lehetlent azok a nagy urak még a napidíjastól sem követelhetnek. A székesfejevári törvényszéknél dolgozott eddig 10 díjok, ezek másolták 10 bíró, 6 aljegyző és 4 telekkönyvvezető, tehát 20 fogalmazó munkáját. Elbocsájtandó 5 díjok. A helybeli járásbírószágtól (4 bíró) a 4 díjok közül egynek kell nienni, a duna-adonyitól, a moóritól és sárbogárditól (2-2 bíró) 1-1 megy, marad mindenütt 1 díjok. A vaáli járásbírószágtól (3 bíró) 2 elmegy, marad három. Ha figyelembe vesszük, hogy az új bírósági rendtartás szerint a járásbírószágnál a díjok jegyzőkönyvvezető is, nem nehéz belátni, hogy ez a rendelet valósággal kuriózum, mert végre nem hajtható az ügymenet teljes fennakadása nélkül. Az egész országban 700 napidíjas vesztli el néhány hét mulva a kenyérért. És itt a bökkenő! Kit bocsájtson el az elnök? Azt a 20-25 év óta szolgáló napidíjast, a kinek talán kvalifikációja nincs, vagy a fiatal »unkaerőket, a kik a szükséges kvalifikáció birtokában életpályát választottak e helyen s előmenetelre számítanak? És most itt állunk a tél küszöbén, a nyomorúság így is nagy, a kiadások teteme en szaporodnak, az igazságügyminiszter pedig 700 ember, 700 család számból kivesszi a kenyérét, kezökbe adja a koldusbotot, a kétségbeesésbe kergeti őket, hogy rövid idő alatt a kegyelem-kenyér keserves filléreiből a nagyurak hivatalában egy-két tanácsosi állást szervezzenek. Nem irunk a nélkülözésekről, a díjnoki kenyér keserítéséről, ismeri azt mindenki. Bizunk azonban a törvényszéki elnökök szakmeretében, méltányosságában és hisszük, hogy a miniszterhez intézendő felterjesztésben a helyzet igazságos ismertetése a rendelet visszavonását eredményezi. Ha ez meg nem történik, bővítsék a börtönhelyiségeket, kórházakat, szegényházakat, mert a szükség törvényt bont vagy szaporítsák a koldulási engedélyeket, mert 700 család s így legalább 4000 ember kenyérért kiált a kor kegyetlen szívéhez.

— **Gily Ede meghalt.** A helybeli »Szabadság« című lap egykori szerkesztője, Gily Ede a tehetséges, de nyugtalan természetű újságíró meghalt. Ő volt a főrendezője pár év előtt a debreceni nagy újságíró-ünnepségnek, a mely igen jól sikerült. Később, miután már sok helyen sokat küzdött, összetört lélekkel és tessel Aradra, majd az aradi közokrházba került. Ott halt meg 30 éves korában. Özvegye és árvái siratják. Temetését az aradi újságírók intézik, kik gyászjelentéssel tudatják halálát.

— **Kérelem.** Tisztelettel kérem egy a vidéken, mint a város területén lakó hölgyeket, — főként azokat, kik a női munka-kiállításra való részvételüket biztos kijelentésbe helyezték, — hogy ebbeli határozatukat velem irás útján *mielőbb* közölni, illetőleg pontos adatokkal kitöltött jelentkezési iveciket november hó 10-ig lakásomra (Dinnye-utca 14. sz.) Beküldeni sziveskedjenek. Székesfejevárott, 1901. okt. 19. Szógyény Marich Julia, a női munka-kiállítás elnöke.

— **Hirdetmény.** Fejermegye központi főszolgabírája és Székesfejevár szab. kir. város rendőrkapitánya mint I. fokú iparhatóságok részére az iparhatósági megbízottak az 1884: XVII. t. cz. 172. §-sa alapján évenként újból választandók. Ezen változáshoz a kereskedelemügyi m. kir. nagyméltóságú miniszternek 52211/85. sz. körrendelete értelmében összehívattatván, a választásra és megválaszthatásra jogosultak névjegyzé-

két feltüntető ezen kétféle lajtrom folyó évi november hó 1-től 8-ig bezárólag a város-ház nagytermében a hivatalos órák alatt közszemlére kitéve betekinthető. Felhivatnak az érdekeltek, hogy ezen névlajstromok ellen netáni felszólalásaikat folyó évi november hó 10-ig Réé István főkapitány mint I. foku iparhatóság hivatalában beterjeszteni el ne mulasszák, mivel ezen névlajstromok alapján fognak az iparhatósági megbízottak a jövő 1902-ik évre megválasztatni.

— **Epilogus. Nyilatkozat.** E lap 118. számában Marikovszki nyilatkozatát hitvány hazugságnak jelentem ki. Én nem azért nyilatkoztam, hogy ilyenféle „gyöngye tésurral” szóba keveredjem, ezt vele eddig se tettem, hanem hogy a nevemmel összehozott hamis hírt megczáfoljam. Különbön is látom, hogy a „csak segéd ur” az oroszlanbörbe bujt számár szerepét játsza.

Pázmándon, 1901. okt. 25.

Balogh Sándor, főtáncos.

Nyilatkozat. Alulírott ezennel kijelentem, miszerint sem a Velenczén megjelölt megyebizottsági-tag választás előtt, sem folyamata alatt, sem utána, azon kijelentést Balogh Sándor úrtól nem hallottam, hogy Krizsány János kanonok ur nem óhajta fellépni. Egyedül Marikovszki Jenő segédjegyző ur nyilatkozott előttem, oly értelemben, hogy Krizsány János kanonok ur a választásra nem reflektál.

Pázmánd, 1901. október 23-án.

Előttünk: *Weningser Károly*, bír.

Sumlitz György.

Belák Jenő.

Tekintetes Balogh Sándor főtáncos úrnak

Pázmándon.

Alulírott az igazság érdekében kijelentem, miszerint a Velenczén történt megyei biz. tag választás előtt való napon megjelent nálam Marikovszky Jenő községi segédjegyző ur és mondogta, hogy elmegy K. Nyékre, kérdeztem minne? azt felelte választási ügyben, mert a jegyző ur föl akar lépni. Kérdeztem, hát Krizsány kanonok ur nem? azt felelte, hogy az nem lép föl és helyette a jegyző ur akar föllépni. Kijelentem, hogy ezt a kijelentést megelőzőleg senkitől nem hallottam. Kelt Pázmándon, 1901. évi október 23-án Tisztelettel Szonoly János, s. k.

Magunk részéről ezt a kellemetlen ügyet befejeztek nyilvánítjuk. Szerk.

— **Tűzjelzők az állami használatban.** Réé István rendőrfőkapitány a régi s már avult tűzjelző készülékeket újjáállítja pótolgatni és pedig az állami telefon-hálózat utján. Az újítás mindenesetre üdvös, a mennyiben bárholonnan és bárki jelezhet tüzet, a mi az eddigi tűzjelzők mellett nem volt lehetséges.

— **Az élőfák ellensége.** Karl István és Kaltenecker Márton helybeli lakosok Öreg-hegyi szőlőjét, illetve annak parkját szépen zöldelő fenyőfák és tuják díszítik, a melyeknek ágait valami *Huszár* nevű facér kocsis elég alkalmasságnak találta arra, hogy halottak napjára koszoruba kösse és eladja. Mintegy 25 fát csonkított meg, de értékesíteni nem tudta, mert kellő időben megcsípték s az ágakat elkobozták. A kár megállapítása folyamatban van s Huszár majd a szerint veszi el büntetését.

— **Belőréses lopás.** Közélg a tél, kezdődnek a lopások. E. hó 25-én *Kálmán* Lajos Kecskemét-sor 2. sz. alatti lakosnak a szárazréti dűlőben levő prészházát törtek fel s elvitték az egész borkészletet, ami alig volt 25 liter. A rendőrség a nyomozást megindította.

— **A dió.** Van finom papiros-dió, de van kemény dió is. Valószínűleg nagyon kemény dió lesz az a dió Kiss Istvánné Zöldfa-utcai lakosnak, a melyre a napokban tett szert. Nem a fogaival ropogtatta — nem! sőt éppen ez benne a baj — csak ellopni akarta, de nem sikerült. Úgy történt, hogy *Fröschl* Franciska zöldfa-utcai szatócs egy zsák diót vett üzete részére. De a mikor a kocsirol levették, a lovak — miért, miért se — nem tudatik (ki is tudna beletekinteni egy ló gondolatvilágába?) neki indultak és kocsis nélkül a Csonka-utcaá iramodtak. A kocsis utánuk ment, sőt *Fröschl* Franciska is ott hagyta a diót az utcán, és nézte, mi történik? Mire visszajöttek, a diónak hült helye volt. A föld persze nem nyelte el, így azt keresték, a ki oly páratlan ügyességgel

emelte. Hajdut hívtak és sorba kutatták a szomszéd házakat. Kiss Istvánné váltig bizonykodott, hogy bizony nála soha sem volt, a padlason nem is lettek meg, de bizony a szobában ott szerénykedett azon sárosan, a hogyan az utcáról behozták, a sarokban. Persze, hogy kemény dió, lesz ez még Kiss Istvánnénak, pedig a mi igen nagy pech még ideje sem volt megköszölni, hogy finom papiros dió-e, vagy amolyan kemény dió. Pedig hát *kemény dió* lesz biz az!

— **A hálás gyermek.** Zsugor István inotai lakos, mint a hogy jó gazdához illik, f. hó 24-én este megjárta a ház tájékát s miután mindent rendben talált, nyugovóra tért. Másnap kora hajnalban talpon volt s rémülve látta, hogy hiányzik az udvarról egy szekér és egyéb gazdasági eszköz, de meg a löszerszámoknak is lába kerekedett. Jelentést tett a csendőrségnek, mely csakhamar megállapította, hogy a lopott jószágokat f. hó 25-én a várpalotai vásáron adta el — a károsult hasonnevű fia, a ki azonban neszét vette, hogy az ismeretlenség homályából a csendőrség kiemelte, nem várta be a letartóztatást, megszökött. Kőrozését elrendelték.

— **A czirkuszos kára.** Nem volt elég, hogy Hammerschmidt czirkuszgazdát a legfőbb szór nézőközönség nélkül tartotta meg előadásait, még meg is lopták városunkban. Vasárnap este ugyanis az előadás folyamán eddig ismeretlen tettesek ellopták egy zöldre festett kocsját mintegy 50 korona értékben. A rendőrség a nyomozást megírította, eddig azonban eredménytelenül.

— **A házmesterné lovagja.** Tragikomikus eset játszódott le tegnap délután 2 óra tájban az ügyvédi kamara Simor utcai helyiségében, illetve a kapu alatt. Kugler Ferenc porosz-sziléziai csavargó ugyanis illuminált állapotban ment a jelzett házba s mielőtt koldulhatott volna, a házmesternével kellett szembenéznie. A házmesterné felszólítására kegyetlen káromkodásban tört ki, a minek hallatára Steinmez Ferenc kamarai őrök is kijött s hivatali tekintélyének megfelelő eréllyel tiltakozott az illetén csendzavarás, illetve a házmesternének durva megsértése ellen. Erre ugyan sok ideje nem maradt, mert alig lépte át a küszöböt, Kugler arcucsapással üdvözölte s nyomban távozni akart. Amde Steinmez sehogyan sem volt kibékülve a helyzettel, követte Kuglert, a kérdőrevonás azonban most sem sikerült, mert a következő pillanatban már Steinmez az utca sarában feküdt s onnan tiltakozott a csavargó munkája ellen. Egy fél óra mulva már átöltözököde találjuk az ellenfeleket Kuti Filöp alkapitány szobájában, a ki 5 napi rendőri elzárásra ítélte a veszedelmes kéregetőt, mivel Steinmez a becsületsértés miatt panaszt nem emelt. Kugler az öt nap leteltével toloncuton vándorol hazájába.

— **Kérelem a papsághoz.** Szeretném mindazt összegyűjteni, a mi hazánkban a bolds. Szűz tiszteletére vonatkozik. Ez okból szűz Mária nevében azon kérelemmel fordulok a Főtiszteleendő Úrhoz, kegyeskednék csekélységgel közölni mindazt, ami plébániáján egy a multból, mint a jelenből szűz Mária tiszteletére vonatkozik. A multat illetőleg sok esetben a Visitatio Canonica ad felvilágosítást. Ily adatok volnának: Szűz Mária templom, kápolna, oltár, kép v. szobor, esetleg a helységben vagy a határban. Mely évből valók ezek, s kiknek az adományából? Van-e Mária-társulat, milyen, mely évben alakult, s hány tagot számlál? Ha a szobron felirat van, ennek közlését is mély tisztelettel kérem. Alsó-Hricsó, (Trencsén m.) *Krasznayánszky* János, segédlelkész.

— **Duhaj legények.** Ifj. Pap Ferencné Széchenyi-utcai lakosnál a mult héten kukorica toszás volt, a minek befejeztével f. hó 27-én egy kis házi esetélyt tartott. Csiszár Mihály, Csiszár József és Lukács István Széchenyi-utcai legények valószínűleg azért, mert nem voltak hivatalosak az estélyen, de meg Mészáros Mihály Széchenyi-utca 179. sz. alatti lakos biztatására est: 10 óra tájban beállítottak Papnéhoz s mert ez utóbbi sehogyse akarta megtűrni őket a házában, betolakodtak a lakásba, ott Simon György ottani lakost meg akarták verni, sőt Papné tiltakozása után a virágcserepeket, az égő lámpát a földhöz vagdalták, az ablakokat beverték, a kaput kidöntötték. Szerencsére ekkor oda érkezett a rendőrorjárat s haza transzorálta az atyfiakat. Ezek azonban nem nyugodtak, éjfél után dorongokkal támadták meg Papné házát s a még ép ablakokat összetörték. Papné magánlak megsértése, ingatlan vagyon megrongálása és becsületsértés miatt emelt panaszt a duhaj legények ellen.

FRANK BALÁZS

kutmeszter (I. Öreg-utca 5. sz.)

Elfogad kut-furást, ásást, szivattyu-javitást, vízvezeték és fürdőberendezéseket. Minden e szakbavágó munkát jutányosan és pontosan végez.

SZŐLŐTRÁGYÁZÁSRA feltűnő gyors és biztos hatásúnak bizonyult, főleg nemek szőlőkben: barmulatos fejlődést idéző elő, zöngye és elmaradt szőlők felegetésére legalkalmasabb a száritott kóbányai sertétrágya, teljesen légezáraz, bűzmentes, kézzel szórható, 50 kgr. zsákokban szállítatik. Az állami szőlővetési telepeken tett összehasonlító trágyázási kísérletek alapján, előnyösnek bizonyult, a cs. és kir. udvari szőlőgazdaságokban és a legkülönbözőbb szőlőtelepeken általánosan bevezettetett.

Megvásárolás inézendők

BUDAPESTI KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓ-GYÁR
Békány, Schistrompf és Társa
BUDAPEST, V. ördögnyúlásza 8.